

DOSSIER DE PRESENTACIÓ 2025

FUNDACIÓ ULLS DEL MÓN

Tamarit 144-146, entl. 2a - 08015 Barcelona

Tel. 93 451 51 52

www.ullsdelmon.org

fundacio@ullsdelmon.org

LA CEGUESA AL MÓN

- Al món hi ha **1.100 milions de persones** amb pèrdua de visió.
- **161 milions de persones** tenen errors de refracció no corregits, **100 milions** tenen cataractes i **510 milions** tenen problemes per veure-hi de prop.
- El **90%** dels casos de deficiències visuals es podrien prevenir o curar.
- El **55%** de les persones amb deficiències visuals són dones.
- El **90%** de les persones amb deficiències visuals viuen en països d'ingressos baixos i mitjans.
- S'estima que la pèrdua anual de productivitat global per discapacitat visual és d'aproximadament **411.000 milions de dòlars** l'any.

ORÍGENS

La Fundació es crea el mes de juliol de l'any 2001 de la mà de **Rafael Ribó i Borja Corcóstegui**. Comença a prendre forma mig any abans, arran del seu viatge als campaments de persones refugiades sahrauís d'Algèria. La precària situació sanitària i les deficiències visuals que pateix la població local els alerten de la necessitat de crear una entitat que millori aquestes condicions.

MISSIÓ

Ulls del món és una entitat sense ànim de lucre que contribueix a fer que les persones amb deficiències visuals i sense recursos econòmics puguin rebre **atenció oftalmològica de qualitat** per part dels seus serveis locals de salut, i a crear les condicions per disminuir la incidència de les patologies oculars en cada territori. Així mateix, sensibilitza l'opinió pública del nostre entorn respecte a les deficiències en la sanitat bàsica d'aquelles zones.

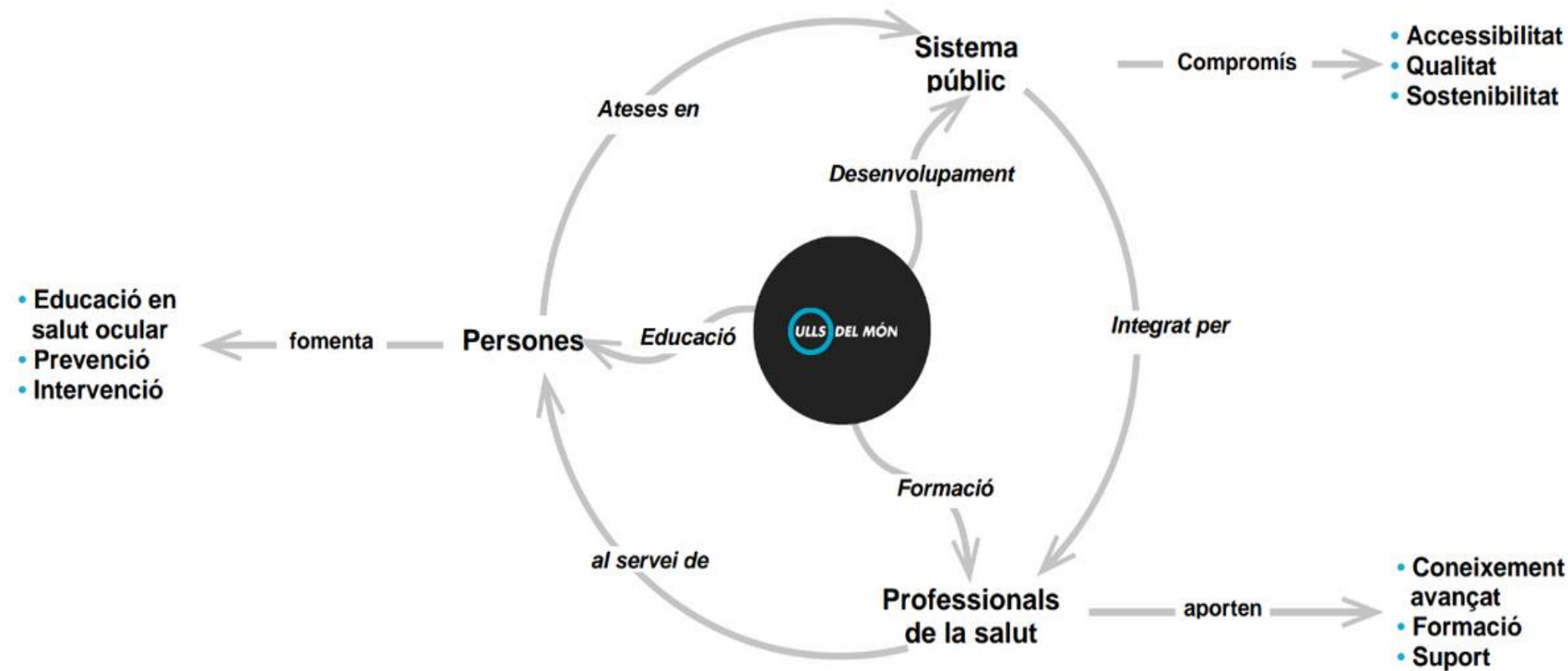
VISIÓ

Ulls del món aspira a un món en el qual no hi hagi persones cegues innecessàriament, on el **dret a la visió** sigui efectiu i tothom tingui l'oportunitat de desenvolupar el seu potencial humà.

MODEL D'INTERVENCIÓ

Model propi per a l'erradicació de la ceguesa evitable:

PROJECCIÓ INTERNACIONAL

Ulls del món treballa en xarxa amb les principals organitzacions internacionals a favor dels **Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS)**, en el marc de l'**Agència Internacional per a la Prevenció de la Ceguesa (IAPB)**, sigles en anglès), de la qual la Fundació forma part del Consell Assessor i d'acord amb la resolució de l'Assemblea Mundial de la Salut sobre salut ocular integrada i centrada en la persona. Tornar la visió a les persones o evitar que arribin a perdre-la és un objectiu assolible i eficient que serveix com accelerador de l'agenda 2030.

OBJECTIUS I LÍNIES D'ACTUACIÓ

○ **Formar professionals mèdics locals i aportar coneixement tècnic**

L'enfortiment de les capacitats és la prioritat dels projectes de la Fundació, de manera que siguin aquests professionals locals qui, a mitjà termini, puguin atendre les necessitats oculars de la població dels seus territoris. Aquesta iniciativa es porta a terme ja sigui desplaçant d'especialistes sobre el terreny en el marc de projectes formatius, com organitzant cursos a distància, a través de videoconferència, o atorgant beques d'estudi perquè puguin completar la seva formació. Més enllà dels professionals de l'oftalmologia, Ulls del món també implementa programes formatius per a personal tècnic de l'àmbit de l'òptica, l'electromedicina, l'atenció primària... I per a professionals d'altres disciplines, com ara professors/es, perquè puguin detectar de forma precoç deficiències visuals de l'alumnat a les aules. Des de l'any 2001, més de 15.000 professionals s'han beneficiat de les diferents activitats de capacitació realitzades.

○ **Prevenir les causes de la ceguesa evitable**

La Fundació organitza campanyes de promoció de la salut ocular amb l'objectiu de conscienciar les comunitats sobre la importància de la higiene ocular, la detecció precoç de patologies i la derivació dels pacients als centres sanitaris, arribant a aproximadament unes 57.000 persones anualment. Per a la implementació d'aquestes activitats Ulls del món col·labora amb associacions comunitàries amb presència sobre el terreny i aborda els diferents condicionants de la salut (gènere, ingressos, nutrició, aigua i sanejament). També du a terme revisions oculars a menors, prioritàriament a les escoles, i estudis sobre la incidència de les principals patologies en determinats entorns.

○ **Dotar els centres de salut dels equipaments i materials fungibles necessaris per a la pràctica mèdica**

Ulls del món aporta material, equipament i fungibles als centres sanitaris i òptiques públiques amb què col·labora per tal de crear unitats oftalmològiques completes, tant de consulta com de quiròfan. També posa en marxa tallers d'òptica que permeten l'accés per part de les persones amb menys recursos econòmics que pateixen deficiències visuals conseqüència de defectes refractius no corregits.

○ **Millorar la salut visual de les persones amb patologies oculars**

Ulls del món desplaça de forma periòdica comissions medicoquirúrgiques integrades per experts sanitaris, principalment locals, per tal de visitar les persones amb deficiències visuals de les zones rurals i més remotes de cada territori, i intervenir els pacients amb patologies oculars que ho requereixen. Des del 2001, la Fundació ha fet 1.442.492 visites i 54.852 intervencions.

○ **Contribuir a la millora dels sistemes i procediments de gestió de la sanitat ocular**

En col·laboració amb les autoritats locals i amb altres entitats de cooperació, la Fundació millora l'organització de la sanitat oftalmològica als països on actua. Ho fa fomentant l'autogestió de manera que els responsables sanitaris de cada territori es facin càrrec de les activitats d'atenció ocular que es realitzen, així com impulsant la posada en marxa de protocols i eines de seguiment i avaluació de les activitats; així com l'establiment o actualització de plans nacionals d'oftalmologia, en aquells territoris que no en tenen.

○ **Sensibilitzar l'opinió pública respecte a la precària situació oftalmològica que es viu als països més pobres**

Ulls del món divulga la realitat oftalmològica i promou la reflexió i la presa de consciència de l'opinió pública del nostre entorn sobre les necessitats en sanitat ocular en què es troben milers de persones al món, a través de l'organització d'exposicions fotogràfiques i de la participació en xerrades de divulgació, taules rodones i fòrums professionals. També implementa projectes d'educació per al desenvolupament en l'àmbit escolar i fomenta el compromís de la ciutadania amb el dret a la visió amb activitats adreçades a fidelitzar i incrementar el nombre de persones vinculades amb la Fundació.

CONTEXTOS DE TREBALL

CAMPAMENTS DE PERSONES SAHRAUÍS REFUGIADES A TINDOUF

Creat l'any 2001 com a projecte inicial de la Fundació, el programa [Ulls del Sàhara](#) desenvolupa les seves activitats als campaments de Nacions Unides a Tindouf, Algèria.

El poble sahrauí viu en situació d'exili des de fa 50 anys en una zona desèrtica marcada per unes dures condicions de vida.

La sanitat depèn de l'ajuda exterior i la majoria de les activitats vinculades als projectes són sostenibles gràcies a la presència d'organitzacions sense ànim de lucre i altres organismes internacionals.

Les principals patologies oculars són cataractes, glaucoma i problemes relacionats amb la còrnia, i es registren importants problemes refractius entre la població infantil.

El treball de la Fundació consisteix a donar suport a les activitats programades per la contrapart local, com a resultat de l'assumpció gradual de responsabilitats per part del Ministeri de Salut i el Servei d'Oftalmologia de la RASD. Això ha permès que actualment existeixi una xarxa de salut ocular amb consultoris i tallers d'òptica a cadascuna de les wilaies (districtes), on exerceixen una desena de tècnics, formats per Ulls del món.

MOÇAMBIC

El programa [Ulls de Moçambic](#), engegat durant el 2002, se centra a la província d'Inhambane, situada a la zona sud del país africà.

La població viu en unes condicions poc saludables: gairebé la meitat dels habitants no té accés a aigua potable i l'esperança de vida és de 60 anys.

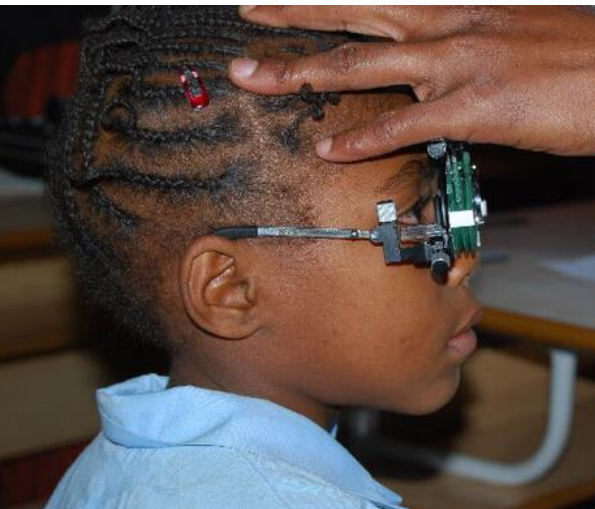
Les especialitats mèdiques estan poc desenvolupades, sobretot les que no són considerades prioritàries com ara l'oftalmologia.

Hi ha 2,7 milions de persones amb pèrdua de visió, des les quals 110.000 són cegues, majoritàriament a causa de patologies corneals, glaucoma, tracoma, desnutrició, traumatismes i malalties degeneratives.

La província d'Inhambane compta actualment amb set centres d'atenció ocular als districtes de Maxixe, Chicuque, Jangamo, Zavala, Massinga, Vilankulos i Inhassoro. A més, disposa d'un centre a la ciutat d'Inhambane que compta amb consultes, quiròfan i taller d'òptica.

A l'hospital rural de Vilankulos s'ubica el segon taller d'òptica públic de la província, gestionat per l'associació de dones AMODEVI.

Les mancances de personal format són moltes. Actualment, el Servei d'Oftalmologia de l'Hospital Provincial d'Inhambane compta amb un oftalmòleg i dos tècnics. La majoria d'oftalmòlegs del país es concentren a Maputo.

BOLÍVIA

Les activitats del programa [Ulls de Bolívia](#) –iniciades l’any 2003– tenen lloc principalment als departaments de La Paz, Tarija i Oruro.

Bolívia és un dels països amb ingressos més baixos de l’Amèrica Llatina. Registra unes enormes desigualtats socials, amb els indígenes i els camperols com els grups de població més desfavorits.

Els serveis de salut se centren en l’atenció primària i no atenen més de tres quartes parts de la població per motius socioeconòmics i de desplaçament.

La ceguesa i la discapacitat visual afecten més de 1,3 milions de persones, a causa de patologies com ara cataractes, pterigi, glaucoma i retinopaties. Hi ha uns 300 oftalmòlegs en tot el país, la majoria dels quals exerceixen en consultes privades i concentrats en tres dels principals nuclis de població, deixant les zones rurals sense serveis de salut ocular.

La Fundació ha aconseguit crear a El Alto (Departament de La Paz) una xarxa d’atenció oftalmològica, que està integrada en el sistema de salut públic bolivià i que va a càrrec d’oftalmòlegs locals. I treballa en la rèplica d’aquest model de gestió integral a altres contextos del país, on fins l’arribada d’Ulls del món, no es realitzava tractament quirúrgic de cataractes al sistema públic.

MALI

La Fundació va iniciar l’any 2008 el programa [Ulls de Mali](#) a la regió de Mopti, situada al sud del país africà, amb accions també a l’Institut d’Oftalmologia Tropical d’Àfrica, situat a Bamako.

Mali té una economia molt fràgil, principalment vinculada a l’agricultura i a la pesca fluvial. La incidència de la pobresa se situa al 60%. Actualment, Mali viu un context especialment inestable, amb un greu col·lapse econòmic, un clima social molt tens i nombrosos conflictes violents.

Existeix una baixa capacitat d’oferta de serveis de salut i una alta demanda, a causa del predomini de malalties infeccioses, parasitàries i de les derivades de carències alimentàries.

Hi ha aproximadament 170.000 persones cegues, principalment a causa de cataractes, glaucoma, tracoma, defectes de refracció i traumatismes. La majoria de serveis oftalmològics es concentren a Bamako, on exerceixen el 65% dels oftalmòlegs del país.

El Servei d’Oftalmologia de Mopti compta amb un oftalmòleg, dos tècnics superiors d’oftalmologia i un tècnic en muntatge d’ulleres. Després de quatre anys de formació a l’Institut d’Oftalmologia Tropical de l’Àfrica (IOTA), gràcies a una beca atorgada per Ulls del món, el Dr. Siaka Diakité s’ha incorporat al Centre de Salut de Referència de Bankass, des d’on opera una mitjana de 550 casos de cataractes anuals.

A més a més, la Fundació ha dotat amb una unitat de retina l’IOTA de Bamako i està formant els seus professionals, la qual cosa converteix l’Institut en el centre de referència no només a Mali sinó també per a tots els països africans de parla francòfona, al qual es deriven els casos que requereixen una atenció especialitzada en retina.

PRINCIPALS RESULTATS

SÀHARA

Des de l'any 2022, els pacients que necessiten cirurgia són operats fora dels campaments, a la wilaya de Bechar, Algèria, on Ulls del món hi té una casa per acollir els malalts i els seus familiars i s'ocupa d'organitzar els trasllats i concertar les cites. Tant el cribratge inicial com el seguiment dels casos es fa des de campaments, en el nou centre d'atenció oftalmològica, inaugurat l'any 2023. Equipament de referència als campaments en l'àmbit de la salut.

MOÇAMBIQUE

Ulls del món apropa la salut ocular a la població més vulnerable a través d'una unitat òptica mòbil que es desplaça a zones remotes per atendre les comunitats rurals dels districtes que no compten amb servei permanent d'atenció ocular.

També garanteix l'assistència (consulta, tractament i intervenció) als tres hospitals de la província a través de campanyes quirúrgiques.

I promou activitats de prevenció i detecció precoç de patologies oculars, amb l'objectiu de reduir la incidència de la ceguesa evitable en aquest territori.

Significativament, la Fundació col·labora amb entitats locals per superar les barreres de gènere que frenen l'accés de les dones i les nenes a la salut ocular, molt especialment a través de programes de sensibilització i educació dels homes en masculinitats inclusives.

BOLÍVIA

Ulls del món dona suport als responsables de la salut pública del país a través de la formació i millora contínua dels professionals locals, molt especialment amb la posada en marxa d'un wetlab per a la formació d'oftalmòlegs en pràctica quirúrgica.

Treballa en la prevenció de la salut ocular de la població més vulnerable a través de programes de formació de promotores de salut ocular, apostant per l'empoderament de les dones i fent arribar informació sobre hàbits bàsics d'higiene ocular a la població rural

També fa incidència en les administracions públiques per a l'establiment de plans de salut ocular a les escoles, impulsats per les associacions de famílies, que faciliten la detecció precoç i l'aportació d'ulleres per millorar el rendiment escolar de l'alumnat.

MALI

Ulls del món treballa per contribuir a la millora de la salut ocular de les persones amb pocs recursos, facilitant-los un major accés als serveis d'atenció oftalmològica, des del primer nivell d'atenció (centres de salut comunitària) a l'atenció especialitzada (de forma permanent a l'Hospital de Mopti i al Centre de Referència de Bankass). A aquests centres de salut Ulls del món aporta els materials i equipaments necessaris per a la pràctica oftalmològica.

El projecte incideix en la prevenció, principalment, a través de programes de mesura de l'agudes visual i la detecció precoç a les escoles, i projectes de microcrèdits a dones per afavorir la seva autonomia i l'accés a l'atenció ocular. Actualment, la Fundació afronta el repte d'atendre a la població desplaçada per la situació bèl·lica que es viu al nord del país.

PRESSUPOST

L'any 2025, la Fundació té previst ingressar **2.807.138 euros**, 1.744.382 euros procedents d'aportacions públiques i 1.062.755 euros de fons privats. Pel que fa a l'execució, Ulls del món preveu destinar el 82,1% dels recursos als programes d'actuació, el 8,7% a la captació de fons i el 9,2% a la gestió administrativa de la Fundació.

PATRONAT

- **Rafael Ribó Massó** - president i membre del Comitè Executiu
- **Borja Corcóstegui Guraya** - vicepresident i membre del Comitè Executiu
- **Daniel Capdevila Dalmau** - secretari i membre del Comitè Executiu
- **Núria Ramon Garcia** - responsable de Col·laboracions Estratègiques i membre del Comitè Executiu
- **Josep Antoni Pujante Conesa** - en representació de la Generalitat de Catalunya. Director de Relacions Internacionals i Cooperació del Departament de Salut
- **Maria Eugènia Gay Rosell** - en representació de la Diputació de Barcelona. Diputada delegada de Relacions Internacionals i Agenda 2030
- **Marta Villanueva Cendán** - en representació de l'Ajuntament de Barcelona. Regidora de Salut, Persones amb Discapacitat i Estratègia contra la Soledat
- **Enric Botí Castro de la Peña** - en representació de la Fundació ONCE per a Llatinoamèrica, FOAL. Delegat territorial de l'ONCE a Catalunya
- **Josep Maria Argimon Pallàs** - director d'Infraestructures del BBRC de la Fundació Pasqual Maragall
- **Elena Arrondo Murillo** – oftalmòloga
- **Maria Leonor Beleza** - presidenta de la Fundació Champalimaud
- **Josep Lluís Güell Villanueva** - oftalmòleg
- **Andrés Müller-Thyssen Bergareche** - oftalmòleg
- **Ana Pastor Julián** - metge
- **Xavier Trias Vidal de Llobatera** - metge
- **Maria Teresa Vilalta Ferrer** – economista

XARXA DE VOLUNTARIAT I EXTENSIÓ TERRITORIAL

La Fundació compta amb una xarxa de voluntariat composta per professionals de l'oftalmologia, instrumentació, optometria, anestèsia, electromedicina i altres professionals que aporten el seu temps i experiència, de forma solidària, a l'execució eficient de les activitats en benefici de les persones amb deficiències oculars. La tasca d'aquests professionals és possible gràcies a institucions, empreses privades i persones que donen suport a l'entitat, ja sigui a través d'aportacions econòmiques i de material o per altres vies indirectes. Amb seu central a Barcelona, la Fundació disposa de delegacions territorials al **País Basc, Navarra, Comunitat Valenciana, Andalusia i Madrid**, i de nuclis territorials a **Portugal, França i l'Argentina**.

SUPORTS DESTACATS

Des de l'any 2001 s'han involucrat en la tasca d'Ulls del món representants de múltiples administracions públiques, CEO de grans fundacions internacionals i empreses privades i personalitats amb projecció internacional, com ara **Antoni Tàpies, Miquel Barceló, Andreu Alfaro, Jaume Plensa, Javier Bardem, Pep Guardiola, Ferran Adrià, els germans Roca, Mariem Hassan, Lang Lang, Lluís Claret, Barbara Hendriks, Jordi Savall, Eduardo Galeano i Eduardo Mendoza**, entre altres.